

Τὸ ἡσυχαστήριον τοῦ ἀειμνήστου γέροντος
ΔΑΝΙΗΛ (1843 - 1929)
εἰς τὰ Κατουνάκια τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὡς εἶναι σήμερον

ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΔΑΝΙΗΛ
ΚΑΤΟΥΝΑΚΙΩΤΟΥ

1843 ~ 1929

ΦΩΝΗ ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΧΗ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ

ΕΠΑΝΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΠΑΡΑ ΤΩΝ ΔΙΑΔΟΧΩΝ ΑΥΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛΑΙΩΝ ΑΓΙΟΓΡΑΦΩΝ
ΚΑΤΟΥΝΑΚΙΑ ΑΓ. ΟΡΟΥΣ 1977

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Α' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἡ ὑπὸ τὸν τίτλον «Φωνὴ ἐξ Ἁγίου Ὄρους» ἐκπονηθεῖσα βαθυσπούδαστος πραγματεία τοῦ Ὀσιολογιωτάτου σεβασμίου γέροντος Δανιὴλ Ἁγιορείτου, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἐκδοθέντος προσκλητηρίου διαγγέλματος περὶ συγκλήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου «πρὸς ἀναθεώρησιν ὅλης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Νομοθεσίας καὶ προσαρμογῆς αὐτῆς πρὸς τὴν παροῦσαν κατάστασιν!... πρὸς συνένωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ ζητημάτων χωριζόντων αὐτάς, περὶ Μετουσιώσεως, Τυπικοῦ, Λειτουργιῶν κτλ.», ἀποδεικνύει δυστυχῶς οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ τὴν ἀτονίαν τῆς πίστεως τῆς ἐποχῆς μας πρὸς τὸ θεόπνευστον τῶν κειμένων καὶ τὰς παραδόσεις τῆς Ὁρθόδοξου ἡμῶν θρησκείας, ἀπότοκον τῆς ὁποίας, σὺν τοῖς ἄλλοις, εἶναι καὶ ἡ πρόσκλησις νέας Οἰκουμενικῆς Συνόδου πρὸς σκοπὸν ὅλως ἀντικείμενον καὶ βασικῶς ἀντιστρατευόμενον πρὸς τὸ θεόπνευστον πνεῦμα τῶν πρώην Ἀποστολικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Ἄλλὰ γέγραπται ὅτι «Σπέρμα Κυρίου δὲν θὰ ἐκλείψῃ» καὶ ὅτι «Πύλαι Ἄδου οὐ κατισχύσουσι τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ». Καὶ ἰδοὺ ἡ ἐξ Ἁγίου Ὄρους, ἐκ τῶν ἀκαθαιρέτων αὐτῶν ἐπάλλξεων τοῦ Κυρίου, φωνή, ἐπερχομένη ὡς πνοὴ ἰσχυροῦ ἀνέμου, ἀνατρέπει ὡς χάρτινον τεῖχος καὶ διασκορπί-

ζει τὸ ἐκ χόρτου καὶ καλάμης ἐποικοδόμημα τοῦτο τῆς ἔξω σοφίας, ἣτις ζητεῖ νὰ ὑπείσέλθῃ, ὡς ἄλλος πνευματικὸς σάραξ, ἐν τῷ Σώματι τῆς Ὁρθοδοξίας, διὰ νὰ προσαρμόσῃ οὐχὶ τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πρὸς τὰς ἀδυναμίας καὶ τ' ἀνθρώπινα πάθη καὶ πρὸς τὰς ἐκάστοτε νοοτροπίας καὶ πλάνας αὐτῆς!...

Καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν αὐτὴν εἶναι ὄντως ἀξία πολλῆς καὶ σοβαρᾶς προσοχῆς καὶ μελέτης ἐκ μέρους παντὸς πιστοῦ καὶ πονοῦντος ἢ κατωτέρω πραγματεία τοῦ Πιστοῦ καὶ Ἀγίου τούτου Μοναχοῦ.

Ἀθῆναι τῆ 7ῃ Ἰουλίου 1926

ΔΗΜ. ΦΑΡΑΝΤΟΣ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Προτιθέμενοι νὰ φέρωμεν εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος τὸ παρὸν πόνημα τοῦ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀπελθόντος τῶν τῆδε καὶ ἀφήσαντος κενὸν δυσαναπλήρωτον Σεβαστοῦ ἡμῶν Πνευματικοῦ Πατρὸς Ὁσιολογιωτάτου Μοναχοῦ Δανιὴλ Ἀγιογράφου, ἐκ προοιμίου ποιοῦμεν τὴν παρὰ πόδας διασάφησιν.

Ὁ Πνευματικὸς ἡμῶν Πατήρ, ἀφοῦ κατὰ κόσμον ἐπαιδεύθη ἀρκούντως καὶ ἐτελείωσε τὴν ἐν τῇ Σμύρνῃ περίφημον Εὐαγγελικὴν σχολὴν, ἐτρώθη τῷ ἔρωτι τῆς μοναχικῆς πολιτείας καὶ ὡς ἔλαφος διψῶσα κατέλαβε τὴν ἔρημον τοῦ Ἄθω καὶ γενόμενος Μοναχός, διῆγε βίον ἀτάραχον καὶ ζωὴν ἀπερίσπαστον, ἐν νηστείαις καὶ προσευχαῖς σχολάζων καὶ σὺν τῇ ἀσκήσει, ἵνα μὴ ἀργὸς ἐσθίῃ τὸν ἄρτον του, εἶχεν ἐργόχειρον τὴν ἀγιογραφίαν.

Ἐπειδὴ δὲ πλούσιον ἔλαβε παρὰ Θεοῦ τὸ τάλαντον τοῦ λόγου, δὲν ἤτο δυνατὸν νὰ τὸ κρύψῃ ὑπὸ τὴν γῆν. Διὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τῆς Ὁρθοδοξίας ἱστάμενος «καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος ὃ ἐστὶ ρῆμα Θεοῦ» ἔχων ἠκονημένην, κατέσφαξε τὸ ψεῦδος, τὴν πλάνην καὶ τὴν ἀπάτην· μαρτυροῦσι δὲ τοῦτο τὰ κατὰ τῶν διαφόρων αἰρετικῶν, Μακρακιστῶν, Χιλιαστῶν καὶ ἄλλων, Θεόσοφα Αὐτοῦ συγγράμματα.

Μεταξὺ τῶν πολεμικῶν Αὐτοῦ πονημάτων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει τὸ σήμερον εἰς τύπον ἐρχόμενον διὰ δευτέραν ἤδη φοράν «ΦΩΝΗ ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΧΗ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ». Λέγομεν ὅτι ἐπιπροσθεῖ καὶ ὑπερέχει τῶν ἄλλων πονημάτων, διότι ἐν ἑκάστον

τούτων μίαν μόνην αἵρεσιν ἀνασκευάζει, τοῦτο δὲ πάσας ἐκποδῶν ἀποκρούει καὶ τὴν ἀπλανῆ ὑποδεικνύει τρίβον, ἣν ὁ βαδίζων εἰς Βασιλείαν καταστήσει οὐρανῶν. Ἐντεῦθεν οὐ μόνον ὁ κληρὸς ἀλλὰ καὶ πᾶς κοσμικὸς οἰασθήποτε τάξεως καὶ ἀξίας καὶ περιωπῆς χρήζει τῆς ἀναγνώσεως τούτου καὶ ἐφαρμογῆς, διότι ὁ Σεβαστὸς ἡμῶν Πνευματικὸς Πατὴρ ἐν τῷ περισπουδάστῳ Αὐτοῦ πονήματι οὐδὲν ἀφ' ἑαυτοῦ ἐλάλησεν, ἀλλ' ὡς μέλισσα φιλόπονον συνέλεξεν ἀπὸ τὰ ἄνθη τῶν γραφῶν τὸ γλυκύτατον μέλι καὶ διὰ τοῦ σοφοῦ Αὐτοῦ πονήματος παρέχει τὴν προβολὴν τοῖς ἀναγινώσκουσι. Καὶ διαχέει μὲν ἄπλετον φῶς τῆς ἀληθείας προσάγων τὰς μαρτυρίας ἀπὸ χωρία πατερικά, εἰσδύοντα εἰς τὰς καρδίας τῶν ἐντυχανόντων, πλὴν ἐπειδὴ «αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων αἰ μὲν εἰσι κηρὸς, αἰ δὲ εἰσι πηλὸς», κατὰ τὸν Ἅγιον Μάξιμον, ἐνδέχεται νὰ εὐρεθῶσι καὶ τινες ἀντὶ ὠφελείας νὰ τρυγήσωσι βλάβην καὶ νὰ διαβάλωσι καὶ κατηγορήσωσι τὸ πόνημα. Πλὴν οὐκ αἴτιον τοῦτο τῆς αὐτῶν ἀβελτηρίας, ἀλλ' ἡ ἀνεπίδεκτος φωτισμοῦ καρδία. Καθὼς ὁ ἥλιος ἐξαπλοῖ τὰς ἀκτῖνάς του προσβάλλων τὰ ἀντικείμενα, ὁ μὲν κηρὸς ἀναλύεται, ὁ δὲ πηλὸς εἰς τὴν τῶν λίθων ἀντιτυπίαν μεταποιεῖται, ἀλλ' οὐδεὶς εὐρέθη οὔτε θὰ εὐρεθῆ νὰ κατηγορήσῃ τὸν ἥλιον. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἀποδεικνύεται πειραματικῶς ἡ ἀλήθεια, ὧδέ πως: Ὅτε συνέγραψε τὸ φυλλάδιόν του ὁ Σεβαστὸς ἡμῶν Γέρων, ἀπέστειλε τοῦτο εἰς Ἀθήνας πρὸς σημαῖνον καὶ εὐλαβὲς πρόσωπον περιωπῆς, τοῦπικλῆν¹ Μιλτιάδην Συγγούρη καὶ ἔλαβε τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν:

1. τοῦπικλῆν = ὄνοματι.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18ῃ Σεπτεμβρίου 1926

Σεβαστέ μοι Πάτερ Δανιήλ,
Τὴν Δεξιάν εὐλαβῶς ἀσπάζομαι.

... Ἡ «Φωνὴ ἐξ Ἁγίου Ὁρους» εἶναι σύγγραμμα πολύτιμον καὶ ἀνώτερον παντὸς ἐπαίνου... (ὄρα εἰς Ἀγιορειτικὸν ἡμερολόγιον τὰ ἐπίλοιπα).

Ἐὰν παρὰ ταῦτα εὐρεθῶσι τινες τῶν σημερινῶν, τῆς ξενομανίας ἐραστῶν ἐκ τῶν πανεπιστημίων τῆς ἐσπερίας ἐρχόμενοι, διὰ νὰ ὑποβάλωσι ὑπὸ ἐξέτασιν καὶ κρίσιν τῆς πεπλανημένης καὶ ἀνεπιστημόνου αὐτῶν ἐπιστήμης, μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὰς θεοσόφους συμβουλὰς ἐνὸς ἀπερίττου καὶ πτωχοῦ ἀλλ' ἐναρέτου ἐρημίτου, ὅστις ἐπὶ ἔτη πολλὰ τοὺς ἀσκητικὸς πόνους διήρχετο πρὸς κάθαρσιν καὶ ἐξαγνισμόν τῆς καρδίας, ἃς ἀκούσωσιν οὗτοι τί περὶ τῶν κεκαθαρμένων τούτων ἀσκητῶν λέγει ὁ θεῖος καὶ Ἱερὸς Πατὴρ ἡμῶν Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ὧδέ πως ἀποφαινόμενος: «Πρὸ τῶν τοιούτων», λέγει, «Πατέρων... Σιγάτωσαν Σόλωνες, ρεῖτωσαν Λυκοῦργοι, ἐγκαλυπτέσθωσαν Σωκράται, κρυβήτωσαν Ἀριστοτέλεις καὶ Πλάτωνες, καὶ ὅσοι δὴ τινες ἄλλοι τῶν θύραθεν ἢ νῦν ἢ πρότερον...».

Τοσαύτη καὶ τοιαύτη ἡ σπουδαιότης τοῦ ἐν ὄγκῳ βραχεῖ πολλὴν τὴν ἐννοιαν κρύπτοντος, καθὼς ὁ νάπυος κόκκος² καὶ ὁ τίμιος Μαργαρίτης τὰ τῆς Βασιλείας ἀφομοιώματα. Ὅθεν καὶ ὡς ἔδεσμα ἡδιστον τοῖς τὰ κάρηνα φέρουσι Σεβασμιωτάτοις Ἱεράρχαις, παρατιθέμεθα σήμερον, δι' οὓς κυρίως καὶ συνεγράφη, ἵνα οὗτοι καὶ τὰ ὑπ' Αὐτῶν ποιμαινόμενα πρόβατα εἰς νομὴν ὁδηγήσωσι Σωτήριον.

Ἐν Ἀγίῳ Ὁρει τῇ 15ῃ Αὐγούστου 1977

Ἡ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΔΑΝΙΗΛΑΙΩΝ

Ἐρημος Κατουνακίων

Καλύβη Ἀγιορειτῶν Πατέρων

2. νάπυος κόκκος = κόκκος σινάπεως.

ΦΩΝΗ
ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΧΗ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ

Μεταξύ τῶν πολλῶν ἀγαθῶν πλεονεκτημάτων καὶ ιδιωμάτων, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπροίκισεν ὁ Παν-ἀγαθος Θεὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἐνεφύτευσε καὶ ἐν τῷ λογιστικῷ αὐτοῦ μέρει τὸ πνεῦμα τῆς περιεργείας, ἣτις εἶναι ἀπόκτημα τοῦ λογικοῦ μέρους τῆς ψυχῆς, διὰ τὴν διακρίνη καὶ συζητῆ καὶ ἐκλέγη τὸ καλὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ καὶ ὀσημέραι ἀναπτύσσεται ἐπὶ τὸ πνευματικώτερον καὶ θειότερον.

Ἄλλ' ὅσον τὸ ἐφευρετικὸν τοῦτο πνεῦμα τῆς τοῦ νοὸς περιεργείας εἶναι τὰ μάλα χρήσιμον, τόσον εἰς τοὺς μὴ προσέχοντας καὶ εἰς τοὺς ἐγωϊστικῶς πρὸς τι διακειμένους δύναται νὰ γίνῃ πρόξενον διαφορῶν ἀλλοκότων σχισμάτων.

Τοῦτο ὑφορώμενοι οἱ θεοεἰκελλοὶ³ τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες καὶ πρωτίστως οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι, οἵτινες καίτοι ἔλαβον ἐκ περιουσίας πλήρη τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἠδύνατο δογματίζειν πᾶν ὅ,τι ὑπηγόρευεν αὐτοῖς Αὐτὸ τὸ Ἄϊδιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἐν τούτοις ὅμως πολλάκις συνήρχοντο καὶ συνεζήτουν περὶ πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, καὶ πᾶν ὅ,τι ὑπηγόρευεν αὐτοῖς ἡ Χάρις

3. θεοεἰκελλος = θεοειδής.

τοῦ Παναγίου Πνεύματος διὰ τῆς εὐχῆς καὶ ὁμοφωνίας, αὐτὸ τοῦτο ἐθεσπίζετο παρ' αὐτοῖς ὡς ἀσφαλῆς Κανὼν καὶ γνώμων, ὡς ἐν ταῖς τῶν Ἀποστόλων Διαταγαῖς καὶ Κανόσιν ἐναργῶς καθορῶμεν.

Τοῦτο ἔχων ὑπ' ὄψιν καὶ ὁ Πάμμεγας τοῦ Κυρίου Ἀπόστολος Παῦλος καὶ φοβούμενος μήπως τὸ ἐγωϊστικὸν ρεῦμα τοῦ ἀτομικοῦ του κηρύγματος τὸν παρασύρῃ εἰς τινὰ μυστικὸν ὕφαλον, ἀπήρχετο ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅπως ἱστορήσῃ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ ἀναγγείλῃ τοὺς λογισμοὺς του, φοβούμενος «μήπως εἰς κενὸν ἔδραμε». Δι' ὃ καὶ ὅτε ἐπρόκειτο νὰ γράψῃ περὶ θείων Ἀποκαλύψεων καὶ δογματικῶν ζητημάτων, δὲν ἐπεκαλεῖτο τὴν ἔξω σοφίαν ἀλλὰ τὴν πτωχείαν τοῦ πνεύματος καὶ διὰ τοῦτο ὑπεχρεοῦτο ἢ πλουτοποιὸς Χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος νὰ ὑπαγορεύῃ αὐτῷ πᾶν ὅσα ἀπλανῆ, ὑπερφυᾶ καὶ σωτήρια ἔγραψε καὶ πανδήμως ἐκήρυξε. Μαρτυρεῖ μου τὸν λόγον ὁ Αὐτὸς Οὐρανοβάμων Παῦλος γράφων πρὸς Κορινθίους τάδε: «Ὁ λόγος μου», λέγει, «καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, ἵνα ἡ πίστις ἡμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ». Καὶ πάλιν: «Ἄ καὶ λαοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος Ἁγίου, πνευματικὰ συγκρίνοντες. Ψυχικὸς δὲ ἀνθρώπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι». Ἐφάμιλλα τούτοις λέγει καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος: «Τὸ ἀπλοῦν», φησί, «τῆς πίστεως, ἰσχυρότερόν ἐστι τῶν ἀποδείξεων». Συνεπικυρῶν ταῦτα καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος τοιαῦτα ἐκτίθησιν ἡμῖν: «Ἀπεκάλυψε»,

λέγει, «ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ καὶ οὐ διὰ τῆς ἕξω σοφίας».

Τούτῳ τῷ κανόνι στοιχοῦντες καὶ οἱ λοιποὶ τῆς Ἐκκλησίας Διδάσκαλοι, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ συγκληθῇ Οἰκουμενικὴ ἢ τοπικὴ Σύνοδος, τοῦτο μὲν πρὸς στηλίτευσιν κακοδόξων αἵρεσιάρχων, τοῦτο δὲ πρὸς λύσιν ζητημάτων τινῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ἐμπέδωσιν τῆς ἐν γένει ὁμοφωνίας τῶν καθ' ἡμᾶς ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ διὰ τὴν ἀκριβῆ τήρησιν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ τελεταρχικὸν μέρος, συνήρχοντο οἱ ἀνεγνωρισμένοι τῆς Ἐκκλησίας σεπτοὶ Ἱεράρχαι καὶ λοιποὶ Κληρικοὶ θεολόγοι, κάτοχοι τῆς ἀποφατικῆς καὶ καταφατικῆς θεολογίας οὐ μὴν δὲ καὶ τῆς σχολαστικῆς, καὶ δι' ἀπαθοῦς συζητήσεως καὶ ὁμοφωνίας τῶν θείων Γραφῶν, ἐπεκυροῦτο, πάντως τῇ ἐμπνεύσει τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τὸ ἀπαράτρωτον καὶ ὀρθόδοξον τῆς Ἐκκλησίας φρόνημα, καὶ οὕτω οἱ μὲν βαρεῖς λύκοι καὶ τῆς Ἐκκλησίας πολέμιοι ἀπηλάνοντο, οἱ δὲ Ἱεροὶ Κανόνες τῶν Ἀγίων Συνόδων ἐνομιμοποιοῦντο πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν πιστῶν.

ΠΟΙΟΣ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΛΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Ἐπειδὴ ἐπὶ παντὸς πράγματος, καὶ μάλιστα Ἱεροῦ ὁ σκοπὸς ἐξετάζεται, καὶ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ διακρίνεται ἢ ἡ ἐπίτευξις τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ κακοῦ, διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἱερὸς σκοπὸς τῆς, ὡς διείληπται, Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν ὁποίαν ἀπὸ πολλοῦ οἱ σεβαστοὶ ἡμῶν Ἱεράρχαι ἐπιθυμοῦσιν ὅπως συγκροτηθῇ εἴτε ἐν Ἀγίῳ Ὄρει εἴτε ἀλαχοῦ, εἰς τοῦτο δὲν δύναται τις ν' ἀντείπη: ἀρκεῖ

μόνον ἢ σύγκλησις αὕτη νὰ εἶναι ἐπωφελῆς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἄλλ' ἐν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ζητημάτων, τὸ ὁποῖον ὑποκινεῖ τὴν περιέργειαν καὶ σκανδαλίζει τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος, ὅπερ ἴσασι πάνυ καλῶς καὶ ἅπαντες οἱ σεπτοὶ μας Ἱεράρχαι, εἶναι τὸ διακοινωθὲν Διάγραμμα τῆς Α. Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὅπερ κύριον θέμα θὰ ἔχη «τὴν ἀναθεώρησιν ὅλης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας καὶ προσαρμογῆς Αὐτῆς πρὸς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις θὰ προβάλη καὶ τὴν συνένωσιν τῶν ἐπὶ μέρος Ἐκκλησιῶν, ἐπὶ ἐμπιπτόντων Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, καὶ τρόπους τῆς ἐκδηλώσεως αὐτῶν, καὶ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ Πασχαλίου, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενομένων ἤδη σχετικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν». Καὶ οὐ μόνον προβάλλεται, ἀλλὰ θὰ γίνῃ καὶ ἡ ἐν γένει ἀναθεώρησις τῶν ἐφεξῆς Ἱερῶν τελετῶν, ἥτοι «περὶ Μετουσιώσεως, περὶ Λειτουργικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, περὶ τοῦ Τυπικοῦ τελετῶν καὶ Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, περὶ τοῦ χρόνου λατρείας, ἀργίας Κυριακῆς καὶ ἄλλων Ἑορτῶν, περὶ νηστείας, (εἶδη καὶ διάρκεια αὐτῆς), περὶ Ἱερῶν Σκευῶν καὶ ἀμφίων, περὶ Ἀγιογραφίας καὶ Μουσικῆς, περὶ γάμου τῶν Κληρικῶν, περὶ περιβολῆς τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, περὶ Μοναχῶν καὶ Ἱερῶν Μονῶν, καὶ πᾶν ἄλλο ἐκκλησιαστικὸν ἢ θεολογικὸν ζήτημα, καὶ ἐν τέλει περὶ καθορισμοῦ τοῦ Πασχαλίου καὶ Ἡμερολογίου».

Τὴν πρότασιν ταύτην περὶ συγκλήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου παρά τε τοῦ Πατριάρχου καὶ

λοιπῶν Ἀρχιερέων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οὐδεὶς δύναται νὰ διαφιλονεικήσῃ, καθότι εἶναι ἀναφαίρετον ἀξίωμα καὶ δικαίωμα ἐπιβαλλόμενον αὐτοῖς παρὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ἐν ἐπειγούσαις ἀνάγκαις συγκροτῆται Ἱερὰ Σύνοδος, τοῦτο μὲν ὅπως ἐξοβελίζονται ἀπὸ τῆς ποίμνης τοῦ Χριστοῦ οἱ βαρεῖς λύκοι Αὐτῆς, οἱ διὰ τῶν κακοδόξων αἱρέσεων δηλητηριάζοντες τοὺς πιστοὺς, τοῦτο δὲ ὅπως προλαμβάνονται μερικὰ ἔκτροπα πρὸς ὑποστήριξιν τῶν πιστῶν, καὶ μὴ ἦ ἐν ἡμῖν σχίσματα καὶ διαφωνίαι.

Ἄλλ' ἢ νέα αὕτη Ἱερὰ Σύνοδος, συνωδὰ τῶν προγράμματι τῶν προγενεστέρων Ἱερῶν Συνόδων, δὲν θὰ ἔχῃ κυρίως βάσιν ἐκεῖνα τὰ συστατικὰ τῶν πρώην Ἱερῶν Συνόδων, τὰ ὅποια ἀποβλέπουσι εἰς τὸ ἀγνὸν πνεῦμα τῆς καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, διὰ τοῦτο ἐπιτρέπεται εἰς πάντα Ὀρθόδοξον Χριστιανόν, οἵασδήποτε τάξεως καὶ ἂν ᾖ, νὰ τῶν δίδεται ἢ προσήκουσα ἀκρόασις, ὅταν βεβαίως οὗτος εἶναι ἐγκρατὴς κάπως θεολογικῶν καὶ γραφικῶν ἱερῶν μελετῶν καὶ ἀναγνώσεων, καὶ ἀπηλλαγμένος ἀπὸ φανατικοῦ πνεύματος καὶ τῆς φιλονείκου ἐπαράτου ἐγωϊστικότητος. Καὶ μολονότι τοιαῦται ἀπαθεῖς κρίσεις, προερχόμεναι οὐχὶ ἐξ ἀτόμου πεπερασμένης φύσεως, ἀλλ' ἐκ γνωμῶν καὶ κρίσεων εἰλημμένων παρὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων, θὰ παρουσιασθῶσιν ἐν τῇ διαληφθείσῃ Ἱερᾷ Συνόδῳ καὶ ὑπὸ πολλῶν ἁγίων Ἱεραρχῶν, ἐν τούτοις ὅμως, καὶ παρ' ἡμῖν τοῖς ἐπανηρημένοις τὸν Μοναχικὸν βίον καὶ ἐντροφῶσιν εἰς τὰ Ἱερὰ τῆς Ἐκκλησίας Συγγράμματα οὐκ ἄσκοπον θὰ θεωρηθῇ, ἐὰν καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ ἀπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως ὑποβάλωμεν ἐ-

νώπιον τῆς ἐμπνευσμένης ταύτης Ἱεραρχίας τὰς ταπεινάς ἡμῶν ἐπὶ τούτῳ κρίσεις, αἱ ὅποια ἔχουσιν ὡς ἔπεται:

Δὲν πρόκειται ἤδη νὰ παρουσιάσωμεν ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ ἐνώπιον μιᾶς τοιαύτης περιβλέπτου καὶ ἐρικυδοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐνώπιον διασήμεων Θεολόγων καὶ Ἱεραρχῶν εἰδικὰς κρίσεις, ἀπορρεούσας ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ φανατικῆς τινὸς θρησκοληψίας, ἀλλ' ὡς τέκνα τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, θὰ ὑποβάλωμεν ἐκεῖνας τὰς κρίσεις τῶν θεοεικέλων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων, ἃς ἐξεφώνουν περὶ συγκλήσεως Ἱερῶν Συνόδων, καὶ ὅποια ὀφείλουσι νὰ ᾧσι τὰ κυρίως χαρακτηριστικὰ ἰδιώματα ἐκάστης Ἱερᾶς Συνόδου, ἅτινα προβαλλόμενα ἐπισήμως, οὐχὶ μόνον δὲν σκανδαλίζουσιν, ἀλλὰ καὶ φαιδρύνουσι τὰς ὄψεις τῶν πιστῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ ἐπειδὴ τὸ διάγγελμα τοῦ Πατριαρχείου ἀναφέρει περὶ Ἀναθεωρήσεως καὶ Καθορισμοῦ τῆς ὅλης Ἐκκλησιαστικῆς Νομοθεσίας, διὰ τοῦτο τὸ τοιοῦτον ἐσκανδάλισεν οὐχὶ μόνον τοὺς ἀπλοϊκοὺς, ἀλλὰ πολλῶν μᾶλλον καὶ πολλοὺς μελετηροὺς καὶ λογίους, τὸ ὅποῖον βεβαίως θὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν οἱ σεπτοὶ μας Ἱεράρχαι. Καὶ ἐπειδὴ θὰ προσομιλήσωσιν εἰς τοῦτο καὶ πολλὰ χωρία τῶν Ἁγίων Πατέρων, τὰ ὅποια θὰ παρουσιάσωσιν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἱεραρχῶν μας, διὰ τοῦτο σκόπιμον ἐθεωρήσαμεν καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ νὰ φέρωμεν εἰς ὑπόμνησιν τῆς Σεβαστῆς Ἱεραρχίας τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην, καὶ ἐὰν ἢ γνώμη αὕτη εἶναι ἐπισφαλὴς καὶ ἡμαρ-

4. ἐρικυδῆς = ἐνδοξος.

τημένη, πρέπει ν' απορριφθῆ, εἰ δὲ ἀπορρέει ἀπὸ τὸ ἀγνὸν πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θὰ δοθῆ ἢ προσήκουσα ἀκρόασις, διότι ταῦτα γράφοντες δὲν ἀποσκοποῦμεν ἐκ φανατισμοῦ τὴν παρείσφρησιν τοῦ σκανδάλου, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν ἀποσόβησιν αὐτοῦ, ὅπερ ὡς κύριον θέμα μεμαθήκαμεν παρὰ τῶν Νηπτικῶν τῆς Ἐκκλησίας Ἁγίων Πατέρων πάντοτε νὰ προτιμῶμεν καὶ προβάλλωμεν. Ὅθεν ἐκ τῆς ἀπαθοῦς μελέτης καὶ διερευνησεως τῶν πρακτικῶν τῶν Ἱερῶν Συνόδων βλέπομεν ὅτι τότε συνεκαλοῦντο αἱ Ἱεραὶ Σύνοδοι, ὅτε ἐπαρουσιάζοντο εἰς τὸν ὀρίζοντα τῆς Ἐκκλησίας ἐκεῖνοι οἱ βαρεῖς λύκοι, οἱ δεινοί, λέγω, αἰρεσιάρχαι, οἵτινες ἐδηλητηρίαζον τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα, καὶ διὰ τοῦτο συνεκροτοῦντο Αὐταί, διὰ τῶν ὁποίων στηλιτευόμεναι αἱ κακοδοξίαι τῶν αἰρεσιάρχων, ἔστηνε τρόπαιον κατ' αὐτῶν ἢ Ὁρθοδοξία.

Καὶ τοῦτο ἀπέδειξεν ἡ Πρώτη Ἁγία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἢ καταδικάσασα τὴν βλάσφημον αἵρεσιν τοῦ Ἀρείου, ὅστις δυσσεβῶς ἐκήρυττε τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὅτι δὲν εἶναι ὁμοούσιος τῷ Πατρί, ἀλλὰ κτίσμα καὶ ποίημα. Ἐπίσης καὶ ἡ Δευτέρα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος συνεκροτήθη προηγουμένως μὲν κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Μακεδονίου, ὅστις ἐβλασφήμει ὅτι κτίσμα ὑπάρχει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ ἐπομένως κατ' Ἀπολλιναρίου καὶ Εὐνομιανῶν, Εὐδοξιανῶν καὶ Σαβελλιανῶν, Μαρκελλιανῶν καὶ Φωτεινῶν. Οὐχ ἤττον δὲ καὶ ἡ Τρίτη κατὰ τοῦ ἀνθρωπολάτρου Νεστορίου καὶ αἱ κατ' ἀκολουθίαν Ἱεραὶ Σύνοδοι, τόσον Οἰκουμενικαὶ ὅσον καὶ τοπικαί. Αὐταὶ ἅπασαι, ὡς ἴσμεν πάνυ καλῶς, ἐγένοντο πρὸς στηλίτευσιν τῶν τότε παντοδα-

πῶν αἵρέσεων, ἤτοι κατὰ Μονοφυσιτῶν καὶ Μονοθελητῶν, κατὰ τῶν Μανιχαίων καὶ Εἰκονομάχων καὶ Μασσαλιανῶν καὶ λοιπῶν ἑτεροδόξων. Καὶ οὕτω ἢ μὲν καθ' ἡμᾶς Ὁρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἔμεινε καὶ μένει ἐρηραιομένη⁵ ἐπὶ τῷ ἀρραγεῖ βράχῳ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, αἱ δὲ τῶν αἰρετιζόντων ὁσημέραι κατατέμνονται εἰς μυρίας τόσας αἵρέσεις.

Ἐπίσης ἡμεῖς, ἀναδιφῶντες τὰ πρακτικὰ τῶν Ἁγίων Συνόδων καὶ μάλιστα παρὰ τῷ Δοσιθέῳ τῆς Δωδεκαβίβλου, ἐν σελ. 1018, βλέπομεν ὅτι διὰ νὰ συγκροτηθῆ μία τοιαύτη Ἱερά Σύνοδος, πρῶτον δέον ὅπως ἐφαρμοσθῶσι τέσσαρα χαρακτηριστικὰ ιδιώματα, καὶ οὕτω νὰ γίνῃ ἢ ἑναρξίς τῆς, ὡς διεήληπται, Ἱερᾶς Συνόδου. Καὶ πρῶτον ἰδίωμα ὅλων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων εἶναι ὅπως συναθροίζονται οὐχὶ διὰ προσταγῶν τοῦ Πάπα ἢ τοῦ δεῖνος Πατριάρχου, ἀλλὰ διὰ προσταγῶν Βασιλικῶν. Δεύτερον ὅπως γίνῃ πρῶτον συζήτησις περὶ πίστεως καὶ ἀκολούθως νὰ ἐκτιθεται ἀπόφασις καὶ ὅρος δογματικὸς εἰς κάθε μίαν ἀπὸ τὰς Οἰκουμενικὰς. Τρίτον ὅπως ὡσι πάντα τὰ ἐκτιθέμενα παρ' αὐτῶν δόγματα καὶ οἱ Κανόνες ὀρθόδοξα, εὐσεβῆ, καὶ σύμφωνα ταῖς θείαις Γραφαῖς καὶ ταῖς προλαβούσαις Οἰκουμενικαῖς Σύνοδοις. Καὶ τέταρτον ὅπως ἅπαντες οἱ Ὁρθόδοξοι Πατριάρχαι καὶ Ἀρχιερεῖς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας συμφώνως ἀποδεχθῶσι τὰ παρὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων διορισθέντα καὶ κανονισθέντα.

Καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ Διάγραμμα τοῦ

5. ἐρηραιομένος=ἐστηριγμένος.

Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῆς γενησομένης Ἱερᾶς Συνόδου, βλέπομεν ὅτι ὁ κύριος σκοπὸς Αὐτῆς δὲν ἀποβλέπει εἰς τὴν στηλίτευσιν τοσούτων κακοποιῶν στοιχείων, τὰ ὅποια πυρετωδῶς ἐργάζονται κατὰ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὡς οἰοί εἰσιν οἱ Κομμουνισταί, Σοσιαλισταί, Χιλιασταί, Λουθηροκαλβῖνοι καί, ὑπὸ τὸ κώδιον⁶ τοῦ φαινομένου προβάτου, παπολάτραι Οὐνῖται, καὶ τόσοι ἀνεξίθρησκοι καὶ ὑλισταί, ἀλλ' ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ὅλης Ἐκκλησιαστικῆς Νομοθεσίας—ἦτοι ὅπως ἀφαιρέσωσιν ἐξ Αὐτῆς συνεπείᾳ τῶν σημερινῶν περιστάσεων καὶ χάριν τοῦ ἐκδεδιγημένου⁷ καὶ ἀνειμένου⁸ βίου, ὅσα ἢ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία ἐθέσπισε,—καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῆς ποθητῆς ἐνώσεως μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν, πάσῃ δυνάμει, ὥστε νὰ ἀφομοιωθῶμεν ἡμεῖς μὲ τοὺς αἰρετίζοντας, οὐχὶ κατὰ τὸ δογματικὸν μέρος, τὸ ὅποῖον, ὡς λέγουσι, θὰ μείνη ἄθικτον, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὰ ἔθιμα, καὶ οὕτω θὰ διορθωθῶσι τὰ κακῶς κείμενα.

Ἐκ τοῦ εἰρημένου τούτου σκοποῦ τῆς καθ' ἡμᾶς ταύτης Συνόδου ἐναργῶς βλέπομεν, ὅτι ἡ παροῦσα Ἱερὰ Σύνοδος οὐδόλως θὰ ἀνταποκριθῆ μὲ τὰ κυρίως χαρακτηριστικὰ ἰδιώματα τῶν πρῶην Αὐτῆς Ἀγίων Συνόδων, καθόσον ἡ Ἱερὰ Σύνοδος Αὐτῆ δὲν θὰ δικάσῃ καὶ στηλιτεύσῃ τοὺς κακοδόξους, ἀλλὰ κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον θὰ καθίσῃ εἰς τὸ σκαμνὶ τὴν πρώτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς, καὶ διὰ τῆς ἀναθεωρήσεως καὶ δικάσεως θὰ μεταβάλλῃ πολλὰ πρὸς ἐπίτευξιν τῆς πλα-

6. κώδιον = δέριμα.

7. ἐκδεδιγημένος = ἄτακτος.

8. ἀνειμένος = ἀμελής.

τείας καὶ εὐρυχώρου ὁδοῦ καὶ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐπηλύδων⁹.

Κατὰ τοῦτο ἴσως φανῶμεν τοῖς πολλοῖς ὡς ἀντιτιθέμενοι. Ἀλλὰ ὄχι: ἡ σαφήνεια τοῦ προγράμματος, αὐτῆ Αὐτῆ ἐναργῶς καταδεικνύει τὴν ἀλήθειαν τῶν εἰρημένων.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΙ ΠΙΘΑΝΟΤΗΣ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΑΥΤΗΣ

Οἱ Σεβασμιώτατοι λοιπὸν Ἀρχιερεῖς, ἀφορῶντες εἰς τὴν ἀδυναμίαν τῶν σημερινῶν Χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι ἀδυνατοῦσι νὰ ἀκολουθῶσι τὰς ὀρισμένας τοῦ χρόνου νηστείας, ὡς καὶ τὰς ἐκτενεῖς Ἀκολουθίας, οὐ μὴν δὲ καὶ τοῦ Κλήρου ἡμῶν, ὅστις ἀνετράφη ἐν τρυφῇ καὶ ραστώνῃ, σκόπιμον ἐθεώρησαν, ὅπως διὰ τῆς γενομένης συγκαταβάσεως κερδήσωσι τοὺς ραθύμους, καὶ διὰ τῆς ἀναθεωρήσεως ὅλων τῶν ἱερῶν τελετῶν καὶ μεταρρυθμίσεως ἐπὶ τὸ εὐρωπαϊκώτερον κατορθωθῆ ἡ νέα Νομοθεσία.

Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν ἤδη τοὺς ἰσχυρισμοὺς καὶ τὸ ἀπαίσιον φιλοσοφικὸν πνεῦμα καὶ ἄς ὀμιλήσωσιν ἤδη τὰ πράγματα. Καὶ πρῶτον λέγομεν. Δεδόσθω, ὅτι θὰ συγκροτηθῆ αὐτῆ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, εἴτε ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ἢ ἀλλαχοῦ. Ἄλλ' αὐτῆ δὲν θὰ γίνῃ ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύστῳ¹⁰, οὔτε θὰ ἔχη τὸ ἐπιβάλλον τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου· ἀλλ' ὅταν παρουσιάσῃ εὐσεβὲς πόρισμα κατὰ τὸ προηγούμενον θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὃ κατὰ τοὺς θεολογοῦντας εἶναι τὸ κατ' εὐδοκίαν θέλημα τοῦ Θεοῦ, τότε θὰ γίνῃ δεκτόν. Τοῦτο

9. ἐπηλυς = ξένος, ἄλλοθεν ἐλθὼν.

10. ἐν παραβύστῳ = ἐν κρυπτῷ.

συνεπικυρῶν ὁ Θεοφόρος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, τοιαῦτα λέγει: «Τὰς γενομένας Συνόδους ἢ εὐσεβῆς πίστις κυροῦ». Καὶ πάλιν: «Ἡ τῶν δογμάτων ὀρθότης κρίνει τὰς Συνόδους». Ὡστε, κατὰ τὴν διαγόρευσιν τοῦ θεοφόρου τούτου Πατρός, οὐτινος ἢ φωνῆ εἶναι φωνὴ ἀπάσης τῆς Ἐκκλησίας, ὅποιαδήποτε Ἱερά Σύνοδος ἐπιβάλλει ὅρους καὶ ἀποφάσεις, τότε αὐταὶ θὰ ἐπικυρωθῶσιν, ἐὰν συνάδωσι μὲ τὴν ὀρθότητα τῶν δογμάτων καὶ εὐσεβῶν παραδόσεων.

Παραλληλίζοντες ὅθεν τὰ χαρακτηριστικὰ ἰδιώματα ὄλων τῶν προγενεστέρων Ἱερῶν Συνόδων μὲ τὸ πρόγραμμα τῆς μελετωμένης Ἱεραῆς Συνόδου, μετὰ πολλῆς ἀπορίας τε καὶ λύπης βλέπομεν, ὅτι οὐδεμία σύγκρισις ὑπάρχει μεταξύ ἐκείνων καὶ ταύτης, καθόσον ἐκεῖνοι μὲν συνεκροτήθησαν, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, πρὸς στηλίτευσιν τῶν κακοδόξων αἰρεσιάρχων καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν πιστῶν καὶ μόνον εἰς τὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν Εὐαγγελικῶν τοῦ Χριστοῦ ἐνταλμάτων, ἐνῶ ἢ καθ' ἡμᾶς Νέα Σύνοδος θὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀναθεώρησιν, τοῦτο μὲν πρὸς διευκόλυνσιν τῆς πλατείας καὶ εὐρυχώρου ὁδοῦ, συνωδὰ τῶν σημερινῶν περιστάσεων, τοῦτο δὲ ὅπως ἀφομοιωθῶμεν ἐν πολλοῖς μετὰ τῶν ἐγκαυχωμένων ἐν προόδῳ Εὐρωπαϊῶν καὶ οὕτω γίνῃ ἐν τῇ ὑποχωρήσει ἡμῶν ἢ ποθητὴ ἔνωσις !!

Ὅθεν οἱ σεπτοὶ μας Ἱεράρχαι, ὑφορώμενοι τὸ ἔκλυτον καὶ ἀνευλαβὲς τοῦ σημερινοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος, οἵτινες ἀδυνατοῦσι ν' ἀκολουθῶσιν τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τῶν νηστειῶν καὶ λοιπῶν ἱερῶν τελετῶν, προβάλλουσιν οἰκονομίαν καὶ ἀφομοίωσιν πρὸς τὰ ἔθιμα καὶ ἐξωτερικοὺς τύπους τῶν

ἐπηλύδων αἰρετικῶν, ὥστε διὰ τῆς ὑποχωρήσεως εἰς ὅλα ταῦτα νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἔνωσις ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν. Εἶναι ποτὲ δυνατόν μὲ ὅλην τὴν εὐγενῆ ἐπιείκειαν, τὴν ὁποῖαν διὰ τῆς συγκαταβάσεως θὰ δείξῃ ἡ Νέα αὕτη Ἱερά Σύνοδος, νὰ γίνῃ παραδεκτὴ ἢ τοιαύτη ἀναθεώρησις; Καὶ ἀφοῦ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ Ἡμερολογίου ἐπέφερε μέγα σκάνδαλον καὶ ἐδημιούργησε σχίσμα μεταξύ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος, τί γενήσεται ἄραγε, ὅταν ἀκουσθῇ ὅτι ἡ διαληφθεῖσα Ἱερά Σύνοδος θὰ προβάλλῃ τοιαύτας γνώμας, τὰς ὁποίας ἐκ περιουσίας φρονοῦσι καὶ ἀσπάζονται μόνον οἱ ψυχικοὶ ἄνθρωποι καὶ οἱ τὰ τοῦ Λουθήρου φρονοῦντες;

Ὁ λαὸς δέ, τόσον τῆς Νέας Ἑλλάδος ὅσον καὶ τῆς Παλαιᾶς, οὐ μὴν δὲ καὶ πᾶν τὸ ἀπανταχοῦ Χριστεπώνυμον πληρῶμα, ἂν καὶ διατελῇ ἐν μεγίστη νάρκῃ καὶ ψυχρότητι πρὸς τὴν πίστιν καὶ ὀδεύει τὴν πλατεῖαν καὶ ἀνειμένην ὁδόν, καὶ τοῦτο συνεπέια τοῦ κακοῦ παραδείγματος, ἐν τούτοις ὁμῶς φύσει φιλότιμον καὶ ζυμωμένον, οὕτως εἰπεῖν, οὐ μόνον μὲ τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον μὲ τὸ πάτριον Ὁρθόδοξον χριστιανικὸν πνεῦμα καὶ φρόνημα, ὅταν ἀκούσῃ ὅτι αἱ παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας του διασαλεύονται, τότε δὴ τότε θέλει ἐξεγερθῆ μετὰ πολλοῦ θρησκευτικοῦ ζήλου καὶ μετὰ πάσης αὐταπαρνήσεως, ὑπεραμυνόμενον ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ Ὁρθοδοξίας του.

Ἀλλὰ πολὺ πιθανὸν νὰ προβάλωσιν οἱ τὴν οἰκονομίαν ταύτην ἐπιδιώκοντες: ἡμεῖς βλέποντες καὶ ἀναθεωροῦντες τὴν σημερινὴν γενεάν ὄλως ἀδύνατον περὶ τὰ θεῖα, καὶ μὴ δυναμένην ἐξακολουθῆσαι τὴν ἀκρίβειαν τῶν νηστειῶν καὶ ἱερῶν παραδόσεων καὶ

ἐκτενῶν τελετῶν, ἃς ἐπιβάλλει ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία καὶ ὅτι οἱ πλεῖστοι σήμερον ὑφορώμενοι τὴν τοιαύτην ἀκρίβειαν ἀδυνατοῦσι νὰ φυλάξωσι ταύτην καὶ εὐρίσκονται εἰς τελείαν καταφρόνησιν, ἀποχαιρετήσαντες καὶ νηστείας καὶ ἀκολουθίας καὶ τὴν ἀκρίβειαν πολλῶν Ἱερῶν Κανόνων, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ λειτουργικὸν μέρος τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἀγαμίαν τῶν Κληρικῶν καὶ τὸν περὶ ἐξ ἀγχιστείας γάμον, διὰ τοῦτο διὰ τῆς ἀναθεωρήσεως ταύτης, θὰ συγκαταβῶμεν εἰς πολλά, ἵνα διὰ τῆς οἰκονομίας ταύτης, ἀναζωπυρήσωμεν τοὺς ραθύμους καὶ παύσῃ ἡ τοιαύτη ἐξακολουθοῦσα παράβασις τῶν Ἱερῶν Κανόνων.

Ἄπασαι αὗται αἱ προβαλλόμεναι ἐπιεικεῖς προτάσεις τῆς Νέας Νομοθεσίας, ἐὰν ἐξετασθῶσιν ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπομένως ὑπὸ τῆς ἀκολουθίας τῆς πραγματικῆς κοινῆς κρίσεως, οὐχὶ μόνον δὲν ἤθελεν ἐπιτευχθῆ ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός, ἀλλὰ καὶ ἤθελον προκύψῃ μεγάλαι ταραχαὶ καὶ σκάνδαλα σημαντικά.

Καὶ πρῶτον, δεδόςθω, ὅτι γενομένης Ἱερᾶς Συνόδου ἐπεκυρώθη ἡ Νέα αὕτη Νομοθεσία καὶ ἐθεσπίσθη ἡ ἀκρωτηρίασις τῆς νηστείας καὶ πολλῶν Ἱερῶν παραδόσεων καὶ πολλῶν τῆς Ἐκκλησίας Νομοθεσιῶν. Πλὴν μὲ ὅλας αὐτάς τὰς συγκαταβάσεις, αὐτὸς ὁ κακοσυνηθισμένος λαὸς θὰ φιλοτιμηθῆ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν νέαν ταύτην νομοθεσίαν; Πολλοῦ γε καὶ δεῖ! Διότι, ἐὰν αὐτὸς ὁ λαὸς ὁ ἔχων ὑπ' ὄψιν ὅτι τὴν νομοθεσίαν τὴν ὁποίαν διέταξαν οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες καὶ ἐπεκύρωσαν τόσαι Ἅγιοι Σύνοδοι καὶ παρέλαβε παρὰ τῶν γονέων του, αὐτὸς τὰς καταφρονεῖ, εἶναι δυνατὸν νὰ φυλά-

ξῆ καὶ πιστεύσῃ εἰς τὴν Νέαν Νομοθεσίαν, ἥτις θὰ ἔχῃ συνήγορον τὸ φρόνημα τῶν ἀνεξιθρήσκων; Ἡ ἀνευλάβεια αὕτη πρὸς τὴν εἰρημένην Σύνοδον θὰ τὸν ὠθήσῃ ἐπὶ μᾶλλον κατὰ κρημνοῦ, ἐν ᾧ ἤδη ἔχει ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ παλαιὰ τῆς Ἐκκλησίας νομοθεσία, θεσπισθεῖσα καὶ παραδοθεῖσα ὑπὸ ἀνεγνωρισμένων Ἁγίων Πατέρων καὶ Ἀποστόλων ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ πείθῃ ὅτι κάθε πιστός, ἔστω καὶ ἁμαρτωλὸς καὶ ἐὰν δὲν φυλάττῃ ἀκριβῶς τὴν τῆς νηστείας παράδοσιν, ἔχει ὅμως τὴν συνείδησιν τύπτουσαν καὶ δύναται, ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι, νὰ μετανοήσῃ. Ἄλλ' ὅταν τῷ δοθῆ ἡ ἐλευθερία καὶ βλέπει ὅτι ἡ παροῦσα Σύνοδος παρουσιάζει πρὸς ἐφαρμογὴν καὶ ἕτερα ζητήματα προερχόμενα ἅπαντα ἐξ ἐξωτερικῆς πηγῆς, δύναται πλέον νὰ βαδίσῃ τὴν τῆς μετανοίας ἀπλανῆ ὁδόν;

Ἦδη δὲ φέρε ἴδωμεν περὶ τοῦ Διαγράμματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς μελλούσης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, δι' ἧς θὰ γίνῃ ἡ ἀναθεώρησις τῆς ὅλης Ἐκκλησιαστικῆς Νομοθεσίας, καὶ προσαρμογὴ αὐτῆς πρὸς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ΠΕΡΙ ΜΕΤΟΥΣΙΩΣΕΩΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Καὶ πρῶτον, ἃς εἴπωμεν περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Μετουσιώσεως, ὅπερ προβάλλει ἡ Ἀναθεώρησις. Διὰ νὰ προβάλλῃ τὸ Διάγραμμα τῶν Πατριαρχείων περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως καὶ συζητήσεως τούτου, ἔπεται ὅτι τὴν καθ' ἡμᾶς Ὀρθόδοξον τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τὴν ἐπομένην ταῖς ἑπτὰ Οἰκουμενικαῖς Σύνοδοις καὶ παραδεχομένην εὐσεβῶς, ὅτι τὰ τίμια δῶρα καθαγιαίνονται μετὰ τὴν εὐχὴν τῆς ἐπι-

Τὸ ὅτι ἡ Νηστεία ἐνομοθετήθη παρὰ Θεοῦ καὶ εἶναι τὸ κυρίως συστατικόν, δι' οὗ κατορθοῦται ἡ προσευχὴ καὶ ἐξασκεῖται ὁ σώφρων καὶ παρθενικὸς βίος, ἀπέδειξαν αὐτὰ τὰ πράγματα διὰ τῆς ἀναδείξεως τοσούτων Ἀγίων Ἀνδρῶν, τόσον ἐκ τῆς Παλαιᾶς, ὅσον καὶ τῆς Νέας Διαθήκης. Τὴν εὐαρέσκειαν τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ πρὸς τὴν τήρησιν τῆς νηστείας τὴν βλέπομεν ἐνθεαστικῶς εἰς τὸν προφήτην Δανιὴλ καὶ εἰς τοὺς Τρεῖς Παῖδας, οἵτινες διὰ τὴν προτιμήσασιν αὐτήν, οὐχὶ μόνον ἐφάνησαν λαμπρότεροι τὰς ὄψεις ἀπὸ τῶν Βαβυλωνίων συμμαθητῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἀπεδείχθησαν καὶ οἱ σοφώτεροι πάντων, πλουτίσαντες μὲ χάριν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐνύπνια ὑπερφυῶς ἔλυσαν καὶ τοῦ πυρὸς ἀνώτεροι ἐγένοντο. Ἐπίσης καὶ ὁ θεόπτης Μωυσῆς καὶ ὁ Ἡλίας καὶ οἱ λοιποὶ Προφῆται καὶ πλεῖστοι ὅσοι θεράποντες τοῦ Θεοῦ, πρὸ νόμου, ἐν νόμῳ καὶ μετὰ τὴν Χάριν, πρὸς τὴν νηστείαν ἀγωνιζόμενοι ἔστησαν τρόπαιον κατὰ τῶν παθῶν καὶ παρὰ Θεοῦ μεγάλως ἐδοξάσθησαν.

Καὶ τί λέγωμεν περὶ ἀνθρώπων καὶ φίλων Θεοῦ, ἀφοῦ ὁ Σωτὴρ τῶν ἀπάντων ἐνήστευσε τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, οὐχὶ ταύτης δεόμενος, ἀλλ' ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν καὶ ἀναιρῶν τὴν παράβασιν τοῦ Ἀδάμ, ὅστις διὰ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς ταύτης ἐξέπεσε τοῦ Παραδείσου;

Δι' αὐτὸν λοιπὸν τοῦτον τὸν σκοπὸν ἐθεσπίσθη καὶ εἰς ἡμᾶς παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡ σωτήριος νηστεία, ἐνθεν μὲν εἰς ἀναίρεσιν καὶ κατάλυσιν τῆς ἐπιθυμίας τῆς γαστρὸς καὶ εἰς ἀπομίμησιν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ, ἐνθεν δὲ καὶ εἰς ἀνέγερσιν καὶ κάθαρσιν ἡμῶν, ἵνα διὰ τοῦ σταυροῦ τούτου ἀκο-

λουθήσωμεν τὴν νομοθεσίαν τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἥτις μᾶς διατάσσει, ὅπως ἀποφεύγωμεν τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον ὁδὸν τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν ἀπώλειαν καὶ ἀκολουθῶμεν τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδὸν τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν. Καὶ ἐπειδὴ αἱ διωρισμέναι παρὰ τῶν θεοφόρων Πατέρων τεσσαρακοσταὶ καὶ νηστεῖαι δὲν ἐθεσπίσθησαν εἰκῆ καὶ ματαίως, ἀλλὰ πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντολῆς, διὰ τοῦτο πρωτίστως παρὰ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων συνεστήθη ἡ νηστεία τῆς Τετάρτης καὶ Παρασκευῆς, καὶ συνεπῶς καὶ αἱ ἄλλαι, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ὁ Ἅγιος Σάββας καὶ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς διὰ τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Τυπικοῦ ὁμολογοῦσι καὶ νομοθετοῦσι ταύτας ὡς ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ στηριχθέντες οἱ Ἅγιοι δύο Ὁμολογηταὶ καὶ ἀυτάδελφοι, ὅτε Ἰωσήφ ὁ Θεσσαλονίκης καὶ ὁ Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, συνέγραψαν καὶ ἐμελέδησαν τὰ ἰδιόμελα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ὡς καὶ τὸ ἰδιόμελον ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ Λαζάρου τό: «Τὴν ψυχωφελῆ πληρώσαντες τεσσαρακοστήν» καθὼς καὶ πλεῖστα ἄλλα, ἅτινα ἡ Ἐκκλησία διὰ τοῦ Τριφδίου καὶ τοῦ ἐνιαυσίου τυπικοῦ κανονικῶς ἐθέσπισε καὶ ταῦτα διὰ Κανόνων καὶ Ἱερῶν Συνόδων ἐπεκύρωσε, ἤδη ὅμως ἡ μελετωμένη ἀναθεώρησις θὰ φέρῃ οὐχὶ διόρθωσιν, ἀλλ' ἀνατροπὴν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν διατάξεων.

Τὸ διάγγελμα τῆς νηστείας ἐκθειάζων ὁ θεὸς Χρυσόστομος τοιαῦτα ἐκτίθησι: «Τί γάρ ἐστι νηστεία ἢ ἀγώνων στέφανος καὶ μισθῶν πρόξενος καὶ σωτηρίας ὁδός; Νηστεία τὰ τραύματα τῆς ψυχῆς ἰᾶται· νηστεία σαθρωθεῖσαν ψυχὴν ταῖς ἀμαρτίαις

ἀνακαινίζει, νευρεῖ τὴν ψυχὴν, ἀνδρειοῖ τὸ φρόνημα, τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ εἰσάγει, ἐκπορθεῖ τὰ πάθη, γαλνιᾷ τοὺς λογισμούς. Ἐν ἡμέραις νηστειῶν ἡδοναὶ σβέννυνται καὶ ἀρεταὶ ἀνθοῦσι καὶ σωφροσύνης τὸ κάλλος καθαρώτερον δείκνυται καὶ σῶμα εἰς τὴν ψυχὴν μεταβαίνει, πνευματικὸν γινόμενον ὑπὲρ φύσιν». Καὶ πάλιν, ὁ αὐτὸς ἐν ἄλλοις λέγει: «Νηστεύσας Μωυσῆς, φίλος ὀνομαστός καὶ πιστὸς ἐκλήθη νηστεύσας Ἡλίας, ὡς φίλος ἀνελήφθη νηστεύσαντες Προφῆται, ἔγνωσαν τὰ τοῦ Θεοῦ, ὡς φίλοι, μυστήρια. Ὁ Ζαχαρίου Ἰωάννης, τοῦ Νυμφίου φίλος διατί; Ἐπειδὴ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔμεινεν, ἀκρίδας συλλέγων καὶ μέλι ἄγριον τρυφῶν. Παῦλος φίλος διατί; Ἐπειδὴ ὑπωπιάζων, ἐδουλαγώγει τὴν σάρκα. Ὁρᾷς, λέγει, ὡς οὐ μόνον ἐπὶ θεραπείαν καὶ θείαν φιλίαν Θεὸς διὰ νηστείας καλεῖ τὸ γένος ἅγιον; Λάβε τοίνυν τὴν νηστείαν ὄλου τοῦ βίου συνέμπορον, ἵνα σὲ διαφυλάττῃ, ἵνα σὲ ἐκ θανάτου ρύσῃται, ἵνα σὲ ἐκ πειρασμοῦ διασώσῃ καὶ εἰσάξῃ σε εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν». Ἐκ τῶν εἰρημένων ἀδιαφιλονεικῆτων ἀποδείξεων τοῦ Ἁγιωτάτου τούτου Πατρὸς καταδεικνύεται πόσον χρήσιμος καθίσταται ἡ ἐντολὴ τῆς νηστείας καὶ πόσων ἀγαθῶν πρόξενος γίνεται παντὶ Χριστιανῷ τῷ προελομένῳ τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς κατὰ Θεὸν θεοφιλοῦς πολιτείας.

Πρὸς δ' ἐπὶ τούτοις βλέπομεν ὅτι ἅπασαι αἱ βιογραφίαι καὶ τὰ πολιτεύματα τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων ὡς οὐρανόβροντοι σάλπιγγες διακηρύττουσιν, ὅτι διὰ τῶν πολυειδῶν ἀσκήσεων, νηστειῶν, ἀγώνων καὶ προσευχῶν ἐδάμασαν τὰ πολυειδῆ πάθη τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος καὶ

οὕτω ἔφθασαν εἰς τὴν Χριστιανικὴν τελειότητα γινόμενοι ἅγιοι καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φίλοι γνησιώτατοι.

Ἐὰν αἱ νηστεῖαι, αἱ προσευχαί, αἱ ἀγρυπνίαι καὶ αἱ διορισθεῖσαι τῆς Ἐκκλησίας ἀκολουθίαι καὶ λοιπαὶ ἱεραὶ τελεταὶ ἦσαν μόνον τύποι ἀπλοῖ καὶ νομοθεσίαι ἀσήμαντοι καὶ οὐχὶ συστατικὰ τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ, διατί ἅπασα ἡ χορεία τῶν τῆς Ἐκκλησίας Ἁγίων Πατέρων αὐτὰ ταῦτα ἐνεστερνίσθη καὶ ἄχρι τέλους ἐφύλαξεν;

Ἡμεῖς βλέπομεν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων ἄχρι τῶν καθ' ἡμᾶς γεννητόρων καὶ προπάππων ἡμῶν, οἵτινες ἀπρὶξ¹² διετήρουν τὰς νενομισμένας νηστείας καὶ τύπους τῶν ἀκολουθιῶν καὶ λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν τελετῶν, ὅτι οἱ χριστιανοὶ διέπρεπον κατὰ τὴν σωφροσύνην, εὐσέβειαν καὶ λοιπὰς χριστιανικὰς ἀρετάς. Ἐπίσης καὶ οἱ Κληρικοὶ μας διέλαμπον ταῖς ἀρεταῖς, γινόμενοι τύπος καὶ ὑπογραμμὸς εἰς ὅλον τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα, ἐν ᾧ ἤδη, ὅπου πολιτεύεται δυστυχῶς τὸ νέον κήρυγμα κατὰ μίμησιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ συρμοῦ καὶ ἀποδοκιμάζονται αἱ διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀποκαλοῦνται ὡς ἀπλοῖ τύποι οἱ θεσμοὶ τῆς νηστείας καὶ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν τελετῶν, βλέπομεν μετὰ βαθείας λύπης ὅτι ἐγενικεύθη ἡ διαφθορά, οἱ νέοι καὶ νεάνιδες ἐξευρωπαϊσθησαν, ἡ αἰδῶς καὶ τὸ σέβας πρὸς τοὺς γονεῖς ἐξέλιπεν, ἡ ἀθεοφοβία πρύμναν φρενὸς ὀδεύει, τὰ πάθη τῆς σαρκὸς ἀκατάσχετα καὶ πῶς γὰρ οὐ; ἀφοῦ ἡ ἀναιδὴς γύμνωσις τοῦ γυναικείου φύλου, προκαλεῖ ἐπισήμως τὸν οἴστρον καὶ τὴν ἀκολασίαν; Τὰ

12. ἀπρὶξ = ἐπακριβῶς.

πορνεῖα ἀπερίοριστα, ἢ ἠθικὴ ἀπελήλαται, αἱ θεατρι-
καὶ παραστάσεις καὶ οἱ κινηματογράφοι ἀντικατέ-
στησαν τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Ἀκολουθίας. Καὶ ἤ-
δη ἀντὶ νὰ λάβωμεν πρόνοιαν πρὸς διόρθωσιν ὅλων
τούτων καὶ διὰ τῆς τοιαύτης Νέας Συνόδου στηλι-
τεύσωμεν τὰς κυκλοφορούσας ἡμᾶς αἱρέσεις, αἴτι-
νες μᾶς περικυκλοῦσι καὶ δηλητηριάζουσι τόσας ἀ-
θώας ψυχάς, καὶ ληφθῆ ἢ προσήκουσα πρόνοια τό-
σον ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεραρχίας ὅσον καὶ παρὰ
τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως, ἣτις ἀναμφιβόλως θὰ
συντελέσῃ καὶ συνδράμῃ πρὸς τοῦτο πρὸς τὴν πρᾶ-
ξιν τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ περιορισθῶσι καὶ πατα-
χθῶσι τὰ ἄνω εἰρημένα κακά, βλέπομεν, ὅτι τὸ
πρόγραμμα τῆς, ὡς διείληπται, Ἱερᾶς Συνόδου, δὲν
προτείνει τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀλλὰ τὴν ἀναθεώρη-
σιν τῆς ὅλης Ἐκκλησιαστικῆς Νομοθεσίας ἐπὶ τὸ
ἀνετώτερον, ὅπερ ἐπὶ μᾶλλον θὰ δώσῃ λαβὴν τοῖς
καταφρονηταῖς, καὶ ἀντὶ νὰ ἐφελκυσωμεν πρὸς ἡμᾶς
τοὺς πολεμίους ἡμῶν χιλιαστάς τε καὶ ἀνεξιθρή-
σκους ὕλιστάς, θὰ προσομιλήσωμεν αὐτοῖς εἰς ὅσα
αὐτοὶ φρονοῦσι καὶ δημιουργοῦσι.

Παραλείποντες τὰ λοιπὰ περὶ γάμου τῶν Κλη-
ρικῶν, περὶ Μουσικῆς καὶ Ἀγιογραφίας ἵνα μὴ φα-
νῶμεν προσκορεῖς¹³ εἰς πολλούς, φέρε εἴπωμεν ἐν
ὀλίγοις περὶ Ἱερῶν Μονῶν καὶ Μοναχῶν, περὶ ὧν
προβάλλεται καὶ ἡ περὶ τούτων ἀναθεώρησις.

ΤΟ ΜΟΝΑΧΙΚΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

Ἡ σωτήριος δρᾶσις τοῦ Μοναχικοῦ πολιτεύ-
ματος, ἐρηρυσμένη οὕσα ἐπὶ τῇ βιάσει τῶν Ἱερῶν

13. προσκορής = προξενῶν κόρον.

Κανόνων καὶ θεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀνέδει-
ξεν ἀπείρους ἁγίους καὶ θεοεικέλους ἄνδρας, οἵτινες
διὰ τῶν ὑπερφυῶν αὐτῶν ἀγώνων καὶ θεοφιλῶν ἀσκή-
σεων ἔστησαν τρόπαιον οὐ μόνον κατὰ τῶν παθῶν
καὶ τῆς ἀμαρτίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοσοῦτων αἱρέσεων
καὶ ἐγένοντο παντοδαποὶ εὐεργέται πρὸς τε τὴν Ἐκ-
κλησίαν, διὰ τῶν ἀθανάτων αὐτῶν συγγραμμάτων,
καὶ πρὸς ἅπαν τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα, ὅπερ δὲν
ἐπιδέχεται τῆς ἐλαχίστης ἀναθεωρήσεως· διότι κα-
θὼς τὸ εὐθὲς εὐθέος οὐ δεῖται καὶ τὸ πλήρες προσ-
θήκην οὐκ ἐπιδέχεται, οὕτω καὶ τὸ Μοναχοῦ πολί-
τευμα, ὡς ἀπόρθητος βράχος τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι
ἀνεπίδεκτον τροποποιήσεως, καὶ μᾶλλον ἔχει ἀ-
νάγκην ὑποστηρίξεως, διότι δι' αὐτοῦ διετηρήθη ἡ
θικτὸν τὸ Τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας, δι' αὐτοῦ διετη-
ρήθη ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ οὐδέποτε παρέκκλι-
νεν εἰς αἴρεσιν ἢ καινοτομίαν τινά, καίτοι κατὰ και-
ροὺς πολλάκις διὰ πιέσεων καὶ ἀπείρων καταθλίψε-
ων ἐδοκιμάσθη. Καὶ ἀπόδειξις τούτου εἶναι τὸ Ἀ-
γιώνυμον Ὅρος, ὅπερ καίτοι ὑπέστη διαφόρους δι-
ωγμοὺς καὶ δηώσεις τόσον ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους
ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς Σαρακηνοὺς καὶ ἐπὶ Τουρκοκρα-
τίας, ἐν τούτοις διεφύλαξεν ἄτρωτον τὴν πίστιν καὶ
ὅλα τὰ ἐμπιστευθέντα αὐτῷ Ἱερὰ Κειμήλια καὶ Με-
τόχια καὶ πρὸ πάντων ἀνεφάνη τὸ ἀπόρθητον τεῖ-
χος τῆς Ὁρθοδοξίας.

Τὴν ἀξίαν τοῦ Μοναχικοῦ πολιτεύματος ἐκ-
θειάζων ὁ Μέγας Βασίλειος ἐν τῇ Ἑρμηνείᾳ τοῦ μδ'
ψαλμοῦ, τοιαῦτα διαγορεύει: «Μακάριοι οἱ τοῦ ἀ-
ληθινοῦ κάλλους φιλοθεάμονες. Οἶονεὶ γὰρ προσδε-
θέντες αὐτῷ διὰ τῆς ἀγάπης, καὶ τὸν ἐπουράνιον
καὶ μακαριστὸν ἐρῶντες ἔρωτα, ἐπιλανθάνονται μὲν

οικείων καὶ φίλων ἐπιλανθάνονται δὲ οἴκου καὶ περιουσίας ἀπάσης· ἐκλαθόμενοι δὲ καὶ τῆς σωματικῆς εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἀνάγκης, μόνῳ τῷ θεῷ καὶ καθαρῷ προστετήκασιν ἔρωτι». Ἐφάμιλλα τούτοις λέγει καὶ ὁ Μέγας Θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῷ αὐτοῦ Ἀπολογητικῷ: «Ἐπειτά με τίς ἐπισειή ἔρωσ τοῦ καλοῦ τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς ἀναχωρήσεως, ἧς ἐραστῆς ἐγενόμην ἐξ ἀρχῆς, ὡς οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος τῶν περὶ λόγους ἐσχολακώτων; οὐδὲν γὰρ ἐδόκει μοι τοιοῦτον, οἷον μύσαντα τὰς αἰσθήσεις ἔξω σαρκὸς καὶ κόσμου γενόμενον». Καὶ παρακατιῶν φησί: «Εἴ τις ὑμῶν τῷ ἔρωτι κάτοχος (δηλ. τῆς ἡσυχίας), οἶδεν ὃ λέγω». Ὁ δὲ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς θεῖος Χρυσόστομος, ἰδοὺ τί προστίθησιν ἐν τῇ κατὰ Ματθαῖον Ὀμιλίᾳ του: «Καὶ νῦν ἐλθὼν εἰς τὴν ἔρημον τῆς Αἰγύπτου, παραδείσῳ παντὸς βελτίῳ τὴν ἔρημον ταύτην ὄψει γεγενημένην, καὶ χοροὺς ἀγγέλων μυρίους ἐν ἀνθρωπίνοις σχήμασιν· οὐχ οὕτως ἐστὶ λαμπρὸς ὁ οὐρανὸς τῷ ποικίλῳ τῶν ἄστρον χορῷ, ὡς ἡ ἔρημος Αἰγύπτου, τὰς σκηνας πανταχόθεν ὑμῖν δεικνύουσα τῶν μοναχῶν· οὐδὲ γὰρ ἐπειδὴ νηστεύουσι καὶ ἀγρυπνοῦσιν, ἀργεῖν μεθ' ἡμέραν ἀξιοῦσιν· ἀλλὰ τὰς μὲν νύκτας τοῖς ἱεροῖς ὕμνοις καὶ ταῖς παννυχίσι, τὰς δὲ ἡμέρας εἰς εὐχὰς τε ὁμοῦ καὶ τὴν ἀπὸ τῶν χειρῶν ἐργασίαν καταναλίσκουσι, τὸν ἀποστολικὸν μιμούμενοι ζῆλον».

Καὶ ἀπὸ τῶν παναρχαίων χρόνων διὰ τοῦ Μοναχικοῦ πολιτεύματος ἀνεδείχθησαν οἱ μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι, τόσον οἱ Τριαδικοί ὅσον καὶ οἱ Σχολαστικοί, καὶ δι' αὐτῶν ἐστερεώθη ἡ εὐσέβεια καὶ ἄχρι τῆς δεῦρο διατηροῦνται ἀπρίξ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ ἱεραὶ

Νομοθεσίαι τοῦ Εὐαγγελίου. Διὰ τοῦτο ὁ δολομήτης¹⁴ Σατάν, ἀμέσως μὴ δυνηθεὶς νὰ πολεμήσῃ κατὰ τοῦ προμαχῶνος τούτου, ἐπενόησεν ὅπως διὰ μέσου τῶν διαμαρτυρομένων διασπείρῃ διαφόρους μορφὰς κατὰ τοῦ πολιτεύματος τούτου, ὅτε μὲν παρενείρων ὅτι κατὰ τὸν Μεσαίωνα ὁ βίος οὗτος πολλὰς εὐγενεῖς ψυχὰς παρεπλάνησεν, ὅτε δὲ διότι τὰ φῶτα τῆς ἐπιστήμης δὲν εἶχον διαδοθῆ, καὶ διὰ τοῦτο τὸ Μοναχικὸν πολίτευμα ἐξεθειάζετο ὡς Ἅγιον καὶ τὰ μάλα ἐπωφελές, ἐνῶ ἤδη διὰ τῶν φώτων τῆς ἐπιστήμης ἀπεδείχθη, ὅτι ὁ Μοναστικὸς βίος καὶ ὅσα ἀνάγονται εἰς τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδόν, ἥτοι νηστεῖαι, ἀγρυπνίαι, προσευχαί, ἀσκήσεις πρὸς καταστολὴν τῶν παθῶν, εἶναι ταῦτα ἐπουσιώδη, εἶναι ἀπλοῖ τύποι, μὴ δυνάμενοι ὠφελῆσαι τοὺς προελομένους τὴν ἐξάσκησιν αὐτῶν, ἀλλὰ μόνη ἡ πίστις σώζει τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀδιάφορον, ἐὰν ὁ χριστιανὸς ὀδεύῃ τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον ὁδὸν καὶ δι' αὐτῆς ἐξολισθαίνει εἰς ὅλα τὰ τῆς σαρκὸς καὶ ψυχῆς πάθη.

Τὸ τοιοῦτον ἀντεαγγελικὸν δίδαγμα, ὅπερ ἐκ περιουσίας ἠσπάσθησαν ἅπαντες οἱ διαμαρτυρόμενοι, παρεισέφρησε δυστυχῶς ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς Ἑλληνικὸν Ἔθνος. Καὶ ἤδη βλέπομεν νὰ γίνεται λόγος καὶ περὶ τῆς τούτου ἀναθεωρήσεως. Τὸ Μοναχικὸν ὅμως πολίτευμα ἔχει ὑψίστην ἀποστολὴν καὶ εἶναι ἐν ἑκ τῶν κυρίως συστατικῶν, τὸ ὁποῖον ἐστερέωσε τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ διεφύλαξε τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα ἀλώβητον ἀπὸ πάσης αἱρέσεως καὶ ἡθικῆς κα-

14. δολομήτης = πανοῦργος.

ταστροφῆς, καὶ εἶναι ἀνεπίδεκτον καὶ τῆς ἐλαχίστης ἀναθεωρήσεως.

Η ΠΕΡΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

“Ὅσον δὲ περὶ τῆς περιβολῆς τοῦ Κλήρου ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὅπερ καὶ τοῦτο προβάλλεται πρὸς ἀναθεώρησιν, εἰς οὐδὲν ἄλλον ἀφορᾷ, ἀλλ’ ὅπως ὁ σεβάσμιος καὶ Ἱερὸς Κληρὸς ἡμῶν, κατὰ μίμησιν τῶν Εὐρωπαϊῶν, ἀποβάλῃ τὸ ἱεροπρεπὲς ῥᾶσον καὶ φορέσῃ τὰ στενά. Διατί; διότι ἔτσι τὸ θέλουν οἱ ἐπιστήμονες Εὐρωπαϊοί. Ὅποια δὲ χλεύη θὰ προκύψῃ, ὅταν, μὴ γένοιτο!, ἀποφασίσῃ τοῦτο ἡ ἀναθεώρησις; Διότι ἡ περιβολὴ τοῦ σεμνοῦ καὶ ἱεροῦ ῥάσου, ὅπου ἐξακολουθεῖ ἀξιοπρεπῶς ἡ καθ’ ἡμᾶς Ἐκκλησία, ἐμπνέει τὸν σεβασμὸν, διακρίνει τὸν λειουργὸν τοῦ Ὑψίστου ἀπὸ τοῦ λαϊκοῦ ἀνθρώπου, διαφυλλάττει ἀπὸ παντὸς πονηροῦ τὸν Κληρικὸν καὶ ὑποχρεοῦται πᾶσα φύσεως τάξις, οὐ μόνον Ὁρθοδόξων ἀλλὰ καὶ ἑτεροδόξων, νὰ προσφέρῃ τὸν προσήκοντα σεβασμὸν, ἐν ᾧ τὸ λαϊκὸν ἔνδυμα, καὶ μάλιστα τὸ φράγκικον, (ἐξ οὗ καὶ οἱ τεχνῖται τούτου φραγκοράπτται καλοῦνται), θὰ ἐπιφέρῃ τὴν χλεύην καὶ τὸ ὄνειδος πάντων. Καὶ διὰ τοῦτο οἱ σεπτοὶ μας Ἱεράρχαι καὶ λοιποὶ Κληρικοί, χερσὶ τε καὶ ποσὶ, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, πρέπει νὰ συντρέξωσιν, ὅπως ὑπεραμυνθῶσιν ὑπὲρ τοῦ ῥάσου καὶ καταπολεμήσωσι κατὰ τῆς εἰδεχθοῦς κοσμικῆς ταύτης περιβολῆς.

Η ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Καὶ τελευταῖον, φέρε εἰπῶμεν ἐν ὀλίγοις καὶ περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Ἡμερολογίου. Μολονότι

περὶ τούτου καὶ διὰ τοῦ τύπου εἶπομεν τὰ δέοντα καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ἐπισήμως καὶ μὴ, ἔκαμον τὰς διαμαρτυρίας των, ἐν τούτοις ὅμως, ἐπειδὴ τὸ ζήτημα τοῦ Ἡμερολογίου ἐπαρουσιάσθη ὡς ἀφετηρία ὅλων τῶν ἄλλων ἀναθεωρήσεων, καὶ διὰ τοῦτο ἐγένετο τόσος πάταγος καὶ ἐσκανδάλισε πολλούς, τούτου χάριν ὁ εἰρμὸς τῆς παρούσης μελέτης μὲ ὑποχρεοῖ, ὅπως φέρω ἀπαθῶς καὶ τὰς ἐπὶ τούτου ταπεινάς κρίσεις μου.

“Ἀπαντες οἱ ἰσχυρισμοὶ καὶ αἱ εὐλογοὶ κρίσεις τόσον τῶν σημερινῶν θεολόγων μας, Ἱεραρχῶν καὶ Καθηγητῶν ὅσον καὶ τῶν Μαθηματικῶν, ἀφορῶντες ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Ἐπιστήμης καὶ ἐνορῶντες, ὅτι τὸ καθ’ ἡμᾶς Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον ὁσημέραι παραβιάζει τὴν Ἰσημερίαν, ἐν ᾧ τὸ Γρηγοριανὸν κατὰ τὸν τῆς Ἐπιστήμης λόγον εἶναι ὀρθότερον, προβάλλουσι τὴν ἀναθεώρησιν καὶ διόρθωσιν τούτου πρὸς ἄρσιν τοῦ σκανδάλου. Ἄλλ’ ἡμεῖς ἀναδιφῶντες τὰ πρακτικὰ τῶν Ἀγίων Πατέρων ἐπὶ τῆς Πρώτης Συνόδου, βλέπομεν ὅτι ἐκεῖνοι οἱ θεοφόροι Πατέρες ἐμελέτησαν ἀρκούντως τὸ ζήτημα τοῦτο μαθηματικῶς καὶ εἶδον ὅτι μετὰ παρέλευσιν τριακοσίων ἐτῶν ἢ καὶ ὀλιγώτερον, κατὰ τὴν διάγνωσιν πολλῶν Μαθηματικῶν, θὰ κατερχώμεθα μίαν ἡμέραν, καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ Συνόδῳ μετὰ πολλῆς συνέσεως ἔθεσαν ὡς βᾶσιν τοῦ Πάσχα τὴν Ἰσημερίαν τῆς 21ης Μαρτίου, ἐν ᾧ ἤδη εὕρισκόμεθα εἰς τὰς 8 τοῦ ἰδίου· πλὴν τὸ λάθος τοῦτο ἐν γνώσει των παρέβλεψαν, ὡς ἀζήμιον κατὰ τὴν οὐσίαν, διὰ νὰ φυλάξωσι τοὺς τέσσαρας διορισμοὺς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ὡς καὶ τὸν ἑβδομον Κανόνα αὐτῶν.

Περὶ τῶν τεσσάρων τούτων διορισμῶν λέγει ὁ Ματθαῖος ὁ Νομικὸς ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύ-

ματος λόγῳ αὐτοῦ, ὅτι ἔχομεν παρά τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων τέσσαρας διορισμούς διὰ τὸ Ἅγιον Πάσχα· ἔστι ὁ μὲν πρῶτος ἵνα μὴ συνεορτάζωμεν τοῦτο μετὰ τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ δεύτερος, νὰ ἐορτάζωμεν τὸ ἡμέτερον Πάσχα ἀφοῦ παρέλθῃ ἡ ἑαρινὴ Ἰσημερία· ὁ τρίτος, νὰ ἐορτάζωμεν τοῦτο μετὰ τὴν πρώτην πανσέληνον, κατόπιν ἀπὸ τὴν Ἰσημερίαν· ὁ δὲ τέταρτος, τὸ νὰ ἐορτάζωμεν τὸ Ἅγιον Πάσχα, εὐθὺς κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος. Διὰ τοῦτο οἱ θειότατοι ἐκεῖνοι Πατέρες, ἵνα μὴ ἀθετήσωσι καὶ παραβιάσωσι τοὺς διορισμούς καὶ Κανόνας τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, παρέβλεψαν τὸ ἐπουσιῶδες λάθος τῆς Ἰσημερίας, διὰ νὰ φανῶσι συνεπιεῖς εἰς τοὺς ἀνωτέρω διορισμούς, ὧν ἡ παράβλεψις ἤθελε φέρει πολλὰ τὰ ἔκτροπα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Μόνον οἱ νεώτεροι Λατῖνοι τολμήσαντες μετερρῦθμισαν τὸ ἡμερολόγιον ἀναβιβάσαντες τὴν κατελθοῦσαν Ἰσημερίαν πάλιν εἰς τὴν 21ην Μαρτίου, εἰς ἣν εὕρισκετο ἐπὶ τῆς Πρώτης Συνόδου, καὶ διὰ τοῦτο ἐπῆλθεν ἡ μεταξὺ ἡμῶν καὶ αὐτῶν διαφορὰ τῶν δεκατριῶν ἡμερῶν. Θελήσαντες δὲ οὗτοι νὰ διορθώσωσι τὴν Ἰσημερίαν παρεβίασαν τοὺς τέσσαρας διορισμούς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ τὸν ἐβδομον κανόνα αὐτῶν, οὐ μὴ δ' ἀλλὰ καὶ τὸν πρῶτον τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἱερᾶς Συνόδου.

Πρὸς ἄρσιν ὅθεν τῶν εἰρημένων παραβάσεων ἐκεῖνοι οἱ θεοφόροι Πατέρες, πάντες ἐμπνευσθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, παρέβλεψαν ἐν γνώσει τὸ ζήτημα τῆς διορθώσεως τῆς Ἰσημερίας ὡς ἀζήμιον, διὰ νὰ διατηρήσωσι τὴν οὐσίαν, καὶ ἵνα μὴ προσκρούσωσιν εἰς τὰς Διαταγὰς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. Καὶ οὕτω ἐθέσπισαν τὸ ἐφ' ἡμῖν Πα-

σχαλιολόγιον, ὅπερ ἐξακολουθεῖ φυλάττουσα ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία. Ἴδου δὲ διὰ τοῦ Πασχαλιολογίου τούτου οὐδέποτε προέκυψε ἡ ἐλαχίστη παραβίασις τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν καὶ οὐδέποτε ἐορτάσαμεν μετὰ τῶν Ἰουδαίων ἢ πρὶν τῆς Ἑαρινῆς Ἰσημερίας.

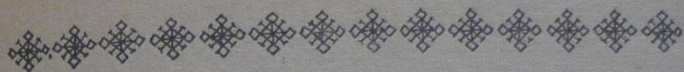
Ὅθεν ἡ πρότασις αὕτη περὶ Ἀναθεωρήσεως οὐδὲν ἄλλο σημαίνει, εἰ μὴ τὴν ἀνατροπὴν τῆς ἀποφάσεως τῆς Πρώτης Ἱερᾶς Συνόδου. Πλὴν μὲ ὅλας τὰς ἐπιστημονικὰς τροποποιήσεις, ἃς προβάλλουσιν οἱ θιασῶται τοῦ Νέου Ἡμερολογίου, ἀδύνατον ἵνα μὴ προσκρούσωσιν εἰς τοὺς διορισμούς τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ εἰς τοὺς θεσμούς καὶ Κανόνας τῶν Ἱερῶν Συνόδων καὶ πρωτίστως τῆς Πρώτης Οἰκουμενικῆς.

Εἰς τί παρακαλῶ, τόσα ἔτη ἔβλαψε τὴν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίαν τὸ καθ' ἡμᾶς Παλαιὸν Ἡμερολόγιον καὶ ἤδη χάριν τῶν ἀντιπάλων ἡμῶν νὰ παρουσιάσωμεν τοιοῦτον σκάνδαλον, ὅπερ ἀντὶ διορθώσεως προεξένησε τοσαύτην διαφωνίαν καὶ σύγχυσιν οὐχὶ μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν ἐπηλύδων, ἀλλὰ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ἡμῶν τῶν Ὁρθόδοξων τέκνων τῆς Ἐκκλησίας;

Μήπως οἱ Ἀγγλικανοί, οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν ἔνωσιν αὐτῶν μεθ' ἡμῶν, παρεδέχθησαν ὅλα τὰ ἄλλα καὶ ἐζήτησαν πληροφορίας καὶ περὶ τοῦ Ἡμερολογίου, ποῖον εἶναι τὸ ὀρθότερον; Πολλοῦ γε καὶ δεῖ! Ἀλλὰ τί ἐνορῶμεν; Ἀντὶ ἡ καθ' ἡμᾶς Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία νὰ παροτρύνῃ τοὺς γλιχομένους καὶ ἐπιθυμοῦντας τὴν ἔνωσιν αὐτῶν μεθ' ἡμῶν, νὰ προβάλλῃ ὅσα εἰσὶ θεσπισμένα παρά τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐπιτέλεια καὶ ἀνεπίδεκτα

ἀναθεωρήσεως, προβάλλει ὅπως ἡμεῖς διὰ τῆς Ἀναθεωρήσεως παραδεχθῶμεν πάντα ὅσα οὗτοι φρονοῦσι καὶ ἀκολουθοῦσι καὶ ἀφομοιωθῶμεν αὐτοῖς καὶ διὰ τῆς προσεγγίσεως ταύτης ἀντὶ ἡμεῖς νὰ κερδήσωμεν τούτους, ἡμεῖς νὰ ὑποκύψωμεν—μὴ γένοιτο!—πρὸς αὐτούς.

Ὡστε ἡ προβαλλομένη ἔνωσις μὲ τοιαῦτα τῆς Νέας Συνόδου Διαγγέλματα, ὅχι μόνον δὲν θὰ ὠφελήσῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ καίρια θὰ βλάβῃ ἡμᾶς.

Ταῦτα γράφοντες, ζητοῦμεν τὴν βαθεῖαν συγγνώμην ἡμῶν παρ' ὅλης τῆς Σεβαστῆς Ἱεραρχίας, διότι ἐὰν καὶ φαίνεται ὅτι διὰ τῶν ταπεινῶν ἡμῶν κρίσεων προσκρούωμεν εἰς τὸ Διάγγελμα τοῦ Πατριαρχείου, ἀλλ' ὅχι· μὴ γένοιτο! οὐκ ἐξ οἰκείας ἀτιλήψεως καὶ ἐγωῦστικῆς τάσεως ταῦτα παρενείρωμεν, ἵνα φανῶμεν δῆθεν εὐσεβέστεροι καὶ ἐμβριθέστεροι τόσων διασῆμων καὶ διαπρεπῶν Ἱεραρχῶν. Ἄλλ' ὅμως ὑποβάλλωμεν, μετὰ πολλῆς ταπεινώσεως καὶ εὐλαβείας, ἐκείνας τὰς κρίσεις τὰς ὁποίας προβάλλουσιν αὐτοὶ οἱ τῆς Ἐκκλησίας Θεοῦ Πατέρες καὶ ὅσα θὰ συμβῶσιν ἐν περιπτώσει συγκλήσεως τῆς τοιαύτης Ἱερᾶς Συνόδου, ἐν ᾗ, συνωδᾶ τῶν ταπεινῶν ἡμῶν κρίσεων, καὶ πλεῖστοι Ἱεράρχαι θὰ ὁμιλήσωσι καὶ διὰ τῆς ἀναπτύξεως πολλῶν γραφικῶν χωρίων θὰ θριαμβεύσῃ ἡ ἀλήθεια.

Εἰς τὰς ταπεινὰς ἡμῶν ταύτας κρίσεις θὰ εὐρωμεν πολλοὺς συνηγόρους ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς Κληρικῶν, καθόσον θὰ ἴδωσιν ὅτι δὲν μεσολαβεῖ ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ τὸ ἐπίσρακτον ἢ τὸ ἄγαν φανατικόν, φιλόνεικον πνεῦμα, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ μέτριον, ἀμερόληπτον καὶ ἀπαθές, ὅπερ, ἐν ταῖς τοιαύταις περιστάσεσι ὀφείλει νὰ ὑποβάλλῃ πᾶς εἰλικρινῆς στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τοῦτο μαρτυρεῖ μου τὸν λόγον ὁ βίω καὶ λόγῳ περίβλεπτος θεολογικώτατος Καθηγητῆς κ. Ἰ. Μεσολωρᾶς, οὗτινος ἡ ἐμβρίθεια καὶ ἡ περὶ τὴν ἐρμηνείαν τῆς Γραφῆς ἀκρίβεια ὑπὸ

μυρίων ἐξυμνεῖται στομάτων, ὅστις διὰ λευκοτάτων χρωμάτων παρέστησε μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἀρίστων θεολογικῶν Συγγραμμάτων αὐτοῦ καὶ ἐδημοσίευσε καὶ ἐν τῷ φύλλῳ τῆς «Ἑλληνικῆς» κατὰ Ἰανουάριον λαμπρότατον ἄρθρον κατὰ τῆς συγκλήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου, διαγορεύσας τὸ ὅλως ἀσύμφορον τῆς συζητήσεως καὶ ἀνακινήσεως τοιούτων ὑψίστων θεολογικῶν ζητημάτων, ἐν ἡμέραις, ὡς λέγει, μάλιστα τοιαύταις. Ἴδου δέ, πόσον ἐλευθέρως, ὡς μύστης τῆς ἀκριβοῦς θεολογίας, ἐκτίθησι τὴν ἀπορίαν του, γράφων οὕτως ἐν τῷ διαληφθέντι φύλλῳ: «Καὶ ἡμεῖς μετ' ἄλλων ἐπαϊόντων καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα ζητήματα ἀσχολουμένων ἀποροῦμεν, πότεν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον παρακινούμενον ἐξαπέλυσε τὴν Ἐγκύκλιον ταύτην, καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο; Καιρὸς παντὶ πράγματι. Μεταρρυθμίσεων ἢ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἀνάγκη δὲν ἔχει, ὡς τοῦτο καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἡμῶν διὰ μακρῶν ἀνεπτύξαμεν καὶ ἐπὶ ὀλόκληρον τεσσαρακονταπενταετίαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐδιδάξαμεν καὶ ἐν Συλλόγοις καὶ περιοδικοῖς καὶ δημοσίᾳ διεκηρύξαμεν. Ἰστάμεθα ἀκλόνητοι ἐπὶ τῆς ἰσχυρᾶς ἐπάλλξεως τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἣν ἴδρυσεν ὁ Σωτὴρ ἄνωθεν ὡς Θεός, δούς τῷ κόσμῳ τὰς θείας ἀληθείας, ἃς οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Ἀπόστολοι ἐκήρυξαν καὶ ἀνέπτυξαν ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸν αἰώνιον Κώδικα τῆς Πίστεως...». Καὶ παρακατιῶν λέγει: «Διὰ τοῦτο ὀρθῶς τε καὶ σοφῶς ὁ μέγας Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίας ὁ Β΄. ἔγραφε πρὸς τοὺς Διαμαρτυρομένους τῆς Τυβίγγης τάδε: «Μὴ μεταίρετε ὄρια, ἃ οἱ θεῖοι Πατέρες ὁμοφώνως ἔθεντο,

ὥστε διδόναι τόπον τοῖς βουλομένοις καινοτομεῖν καὶ καταλύειν τὴν οἰκοδομὴν τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας. Ταῦτα ἐπαναλαμβάνομεν καὶ πρὸς τοὺς ζητοῦντας σήμερον μεταρρυθμίσεις ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ». Ἴδου ἡ πεπνυμένη¹⁵ ὁμολογία καὶ βεβηκυῖα κρίσις τοῦ περιωνύμου τούτου εὐσεβοῦς Καθηγητοῦ πόσον εὐστόχως παριστᾷ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὁποῖαν πρέπει καὶ ἡ χορεία τῶν Ἁγίων ἡμῶν Ἱεραρχῶν νὰ ἐνστερνισθῇ καὶ ἀντὶ τῆς Ἀναθεωρήσεως ταύτης νὰ συνέλθῃ, ἔστω καὶ διὰ τοπικῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ στηλιτεύσῃ τὰ τόσα κακοποιὰ στοιχεῖα, ἅτινα καταμαστίζουσι σήμερον τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ διεγείρουσι τὴν θείαν τοῦ Χριστοῦ ἀγανάκτησιν. Ποῖα δὲ εἰσὶ τὰ τοιαῦτα στοιχεῖα; Εἰσὶν οἱ Κομμουνισταί, οἱ Σοσιαλισταί, οἱ Χυδαῖσταί, οἱ Χιλιασταί, καὶ οἱ ὑπὸ τὸ κώδιον τοῦ φαινομένου προβάτου Οὐνῖται καὶ τόσοι ὑλισταί, καὶ ἡ ἀναιδῆς γύμνωσις τοῦ γυναικείου φύλου, ἣτις μεταδίδει ἀνεξαιρέτως εἰς πάντας τὸν οἶστρον καὶ τὴν ἀκολασίαν. Καὶ ἰδοὺ ἡ τοιαύτη παρόρασις, ὡς δίκην λοιμῶδους νόσου, μεταδίδει ὄχι πλέον τὸ μικρόβιον τῆς ἠθικῆς καὶ οἰκογενειακῆς διαφθορᾶς, ἀλλὰ δι' ἀκατασχέτου δαιμονιώδους ὀρμῆς δηλητηριάζει πάντας τοὺς κεχηγνότηας¹⁶ καὶ μὴ πρὸς τὴν, ὡς μὴ ὄφειλεν, ἡδυπάθειαν. Κατὰ τοῦτο ἀκολακεύτως ὀφείλεται ὁ ἔπαινος καὶ ἡ ἐν γένει τῆς Ἐκκλησίας εὐχή, εἰς τὸν ἐρικυδῆ μας Πρόεδρον κ. Πάγκαλον, ὅστις ἐπάταξεν ἀρκούντως τὴν ἀναιδῆ ταύτην γύμνωσιν δι' αὐστηροῦ Διατάγματος, καὶ ἂν κατὰ τοῦτο τὸν μιμηθῶσι καὶ οἱ

15. πεπνυμένος = φρόνιμος.

16. κεχηγνός = χάσκων.

σεπτοὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Κληρικοὶ καὶ Διδάσκαλοι καὶ διὰ τοῦ ἐπανελημμένου κηρύγματος μαστίζωσι τὴν νόσον ταύτην, ἐξάπαντος θὰ ἀπελαθῆ τὸ τοιοῦτον ἀπαίσιον νόσημα. Πιστεύω δὲ νὰ εὕρωσι κατὰ πάντα ἀρωγὸν τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὴν στηλίτευσιν τῶν ἄνω εἰρημένων αἱρέσεων, καὶ τότε καὶ ἡμῶν μὴ εἰδότην τὸ πῶς, θὰ ὑποχρεωθῆ Αὐτὴ Αὐτὴ ἢ φιλανθρωπία τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ ν' ἀναδείξῃ καὶ Ἐκκλησιαστικῶς καὶ πολιτικῶς τὸ Ἑλληνικὸν ἡμῶν Ἔθνος τροπαιοῦχον ὑπὸ πολλὰς ἐπὶ φεις, ἀρκεῖ μόνον νὰ καταβληθῆ ἢ προσήκουσα ἐνέργεια ἀπὸ μέρους τῶν ἀρμοδίων, Ἱεραρχῶν καὶ τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως.

Ἐ γ ρ α φ ο ν

Ἐν Κατουνακίῳ τοῦ Ἁγίου Ὄρους

τῆ 6-19 Μαΐου 1925

ΔΑΝΙΗΛ ΜΟΝΑΧΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

